

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۷۴

شماره چاپ:

۹۰۰

تاریخ چاپ:

۱۳۸۸/۸/۲۵

نام دفاتر:

مطالعات اقتصادی

مطالعات حقوقی

مطالعات برنامه‌ریزی و بودجه

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۰۰۰۷

تاریخ انتشار:

۱۳۸۸/۹/۲۲

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

« لایحه تسری حکم ماده (۱۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۶۶ -

به مالیات‌ها و عوارض کالا و خدمات »

بیان مسئله

با تصویب و اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده از اول مهرماه ۱۳۸۷ و جایگزین شدن این قانون به جای قانون موسوم به «قانون تجمیع عوارض کالاها و خدمات»، مشکلاتی در وصول قسمتی از درآمدهای مالیاتی معوق از محل این قانون برای سازمان امور مالیاتی و برخی از مؤدیان به وجود آمده است. براین اساس ضروری است سازمان امور مالیاتی به عنوان سازمان متولی امور مالیاتی کشور در راستای رفع این مشکل اقداماتی را ترتیب دهد.

اما با توجه به اصل پنجاه و یکم قانون اساسی (هیچ نوع مالیاتی وضع نمی‌شود مگر به موجب قانون و موارد معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی به موجب قانون مشخص شود) و تبصره «۳» ماده (۶) قانون تجمیع عوارض کالاها و خدمات (...پرداخت مالیات پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه معادل ۲/۵ درصد به ازای هر ماه تأخیر خواهد بود، که این جریمه قابل بخشودگی نمی‌باشد) اتخاذ هر نوع تصمیمی در راستای رفع مشکل مذکور نیازمند اخذ مجوز قانونی از مجلس شورای اسلامی است. بر همین مبنا لایحه تسری حکم ماده (۱۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۶۶ - به مالیات‌ها و عوارض کالاها و خدمات تهیه و جهت بررسی و تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه شده است.

اظهار نظر کارشناسی

- تصویب چنین قوانینی معمولاً به ضرر مؤدیان خوش حساب و به نفع مؤدیان بد حساب بوده و دارای آثاری نامطلوب است. اما بعضاً لازم است چنین اقداماتی برای رفع مشکلات و چالش‌های به وجود آمده صورت پذیرد.
- مطابق مفاد ماده (۱۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم تمام یا بخشی از جرائم مالیاتی به درخواست مؤدی و با توجه به خارج از اختیار بودن عدم انجام تکالیف مقرر، با در نظر گرفتن سوابق مالیاتی مؤدی (به لحاظ خوش حسابی یا بد حسابی آن) و با تشخیص و موافقت سازمان امور مالیاتی کشور قابل بخشوده شدن است.
- همان‌طور که عنوان شد یکی از ملاحظات بخشوده شدن جرائم به استناد ماده (۱۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم خوش حساب بودن مؤدی است که این شرط در ارتباط با مؤدیان مربوط به قانون تجمیع عوارض صدق نمی‌کند، زیرا اگر این مؤدیان خوش حساب بودند، مالیات خود را بموقع پرداخت می‌کردند.
- ظاهراً به استناد مفاد لایحه پیشنهادی بخشودگی جرائم مالیاتی به عهده سازمان امور مالیاتی خواهد بود، اما در خصوص بخشودگی جرائم عوارض مشخص نیست که آیا این سازمان می‌تواند اختیاری داشته باشد یا خیر؟

● متن ماده واحده به گونه‌ای تنظیم شده است که مؤدیان مالیاتی ابتدا اصل بدهی مالیات و عوارض را پرداخت کنند و سپس درخواست بخشودگی جرائم را مطابق ماده (۱۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم تسلیم سازمان امور مالیاتی کنند، این درحالی است که در این ماده واحده در رابطه با مؤدیانی که بدهی‌های مالیاتی آنها صرفاً از بابت جرائم تأخیر در تأدیه می‌باشد راه‌حلی ارائه نشده است. از طرف دیگر هیچ تضمینی برای مؤدیان مالیاتی بدهکار وجود ندارد که اگر اصل بدهی را کلاً پرداخت کردند، سازمان مالیاتی از اختیار قانونی خود برای بخشودگی جرائم آنها استفاده کند، زیرا ممکن است سازمان مالیاتی فقط بخش کمی از جرائم آنها را مورد بخشش قرار دهد که مورد پذیرش مؤدی نباشد و اختلاف همچنان برای وصول مابقی جرائم باقی بماند.

پیشنهادات سیاستی

با توجه به مراتب مطرح شده، مرکز پژوهش‌ها با تسری جرائم مقرر در قانون موسوم به قانون تجمیع عوارض کالاها و خدمات به ماده (۱۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم موافق است اما برای افزایش اثربخشی لایحه پیشنهاد می‌کند در متن ماده واحده میزان بخشودگی جرائم متعلق به عدم پرداخت مالیات و عوارض در موعد مقرر به صورت روشن و شفاف مشخص شود که این بخشودگی می‌تواند معادل ۱۰۰ درصد یا ۸۰ درصد و یا هر عدد دیگری باشد که با تصمیم مسئولان ذیربط تعیین می‌شود. ضمناً مناسب است درخصوص آن دسته از مؤدیانی که بدهی‌های مالیاتی آنها صرفاً از بابت جرائم تأخیر می‌باشد راه‌حلی در این لایحه ارائه شود. با توجه به اینکه مشکلات مورد بحث مربوط به قانون گذشته بوده و با اجرای قانون مالیات بر ارزش‌افزوده عملاً قانون یاد شده قابلیت اجرایی ندارد، لذا برای حل و فصل پرونده‌های گذشته و صرفه‌جویی در وقت و همچنین تشویق بدهکاران به پرداخت دیون مالیاتی و عوارض سنوات گذشته، بهتر است با بخشودگی جرائم این دسته از مؤدیان، این چالش مرتفع شود.